

Företagen bör göra mer för att stärka textilarbetarens röster i Bangladesh

Trots flera års arbete för att stärka arbetstagarnas röster i Bangladeshs textilindustri låter verkliga förändringar vänta på sig. Fackligt aktiva utsätts för hot och trakasserier, och möjligheterna att förhandla om arbetsvillkoren är små. Svenska textilföretag uppger att de vidtar åtgärder men samtidigt saknas fackföreningar och kollektivavtal hos de flesta av deras leverantörer, visar en ny rapport från Swedwatch.

Låga produktionskostnader har lockat mängder av företag till Bangladesh, som sedan 1980-talet utvecklats till världens näst största klädexportör. Även Sveriges import från landet har ökat stadigt under de senaste åren. Textilindustrin förser Bangladesh med miljontals arbetstillfällen, men arbetsmarknadens institutioner har inte hållit jämna steg med utvecklingen. Textilarbetarna, varav majoriteten är kvinnor, betalar ett högt pris i form av låga löner, övertid och farliga arbetsmiljöer.

Efter att landets textilindustri drabbats av allvarliga fabriksolyckor under 2012 och 2013 lanserades flera initiativ som skulle stärka arbetstagarnas rättigheter och förtroendet mellan arbetsmarknadens parter genom så kallad social dialog. Fem år senare rankar det globala facket ITUC dock fortfarande Bangladesh som ett av världens värsta länder att arbeta i; arbetstagare har små möjligheter att förhandla om sina villkor och den som vill bilda fackföreningar riskerar repressalier i form av hot, avskedanden och till och med mord.

För att ta reda på hur svenska företag hanterar riskerna har Swedwatch genomfört en enkät med 15 företag som köper kläder och hemtextil från Bangladesh. Svaren visar att företagen känner till riskerna för kränkningar av fackliga rättigheter i landet och att dessa främst hanteras genom fabrikskontroller, utbildningar i arbetsrätt och genom att bygga långsiktiga relationer med leverantörerna. Enligt enkäten upplever företagen att kunskapen om arbetstagares rättigheter har ökat i fabrikena, men flera uppger samtidigt att det finns en utbredd skepsis mot fackföreningar hos fabriksledningarna.

”Swedwatches research i Bangladesh visar att textilarbetare fortfarande har svårt att göra sina röster hörda. Även om de svenska företagen engagerar sig på flera sätt, finns fackföreningar och kollektivavtal endast hos ett fåtal av deras leverantörer. Det är en tydlig indikation på att arbetstagarnas rättigheter inte respekteras”, säger Anna Åkerblom, researcher på Swedwatch.

Enkäten visar också att avsaknaden av fackföreningar fått flera av företagen att luta sig mot de arbetarkommittéer som krävs enligt bangladeshisk lag. Dessa kontrolleras dock ofta av fabriksledningen och ger inte arbetstagarna möjlighet att förhandla kollektivt.

Rapporten, *Power of the Voice*, lyfter också fram de svenska företagens möjligheter att förbättra situationen för arbetstagarna genom mer hållbara inköpsmetoder:

”Företagen kan vara en positiv kraft genom att ge ekonomiska incitament till leverantörer där det finns oberoende fackföreningar och kollektivavtal”, säger Ulrika Urey, kanslichef på Fair Action som också står bakom rapporten och dess rekommendationer.

I rapporten uppmanas företagen även att utreda huruvida deras leverantörer motarbetar facklig organisering, och vidta åtgärder för att förhindra detta.

För mer information, vänligen kontakta: Anna Åkerblom, researcher, Swedwatch 08-52520374